

Politisk chefredaktör **PJ Anders Linder** Telefon 08-13 52 28
e-post ledarsidan@svd.se Ledarsidan finns också på » svd.se/ledare
Ledarskribenter **Claes Arvidsson Per Gudmundson Sanna Rayman Johan Wennström (vik)**

➔ Fulborgerlighet = Liberalism?

» twitter.com/PJSvD

Bottennapp på statens bekostnad

SÖNDAGSKRÖNIKA
PJ ANDERS LINDER

Ingen åtgärd för att minska rovdriften i haven är billigare än att sluta med fiskerisubventionerna.

Hög svansföring i miljöfrågor har blivit ett måste för politiker med höga ambitioner, och det med all rätt. Det må ha varit oundvikligt att offra naturvärden när man en gång i tiden skulle få fart på tillväxten och bryta fattigdomens järngrepp, men där står vi inte idag. Numera har vi inga rimliga ursäkter för att föröda luft och vatten och tömma skogar och hav på liv. Tvärtom har vi möjlighet att underlätta för människor, som fortfarande är materiellt mindre lyckligt lottade, att få en drägligare tillvaro utan att behöva upppepa våra dikeskorningar.

Hög svansföring och högt tonläge är dock inte detsamma som hög träffsäkerhet. Världens ledare må sällan lämna ett kongresspalats utan att ha antagit minst en resolution om "hållbarhet" och "grön utvecklingspotential", men ord och handling är inte ett. I själva verket envisas välmående länder, EU och Sverige inkluderade, att satsa inte bara på miljöskydd utan också på aktiv miljöförstöring.

Miljöpartiets språkrör Maria Wetterstrand och den hårdkokta nyliberalen Mattias Svensson gör en förtjänstfull insats när de uppmärksammar detta i en gemensam artikel i nya numret av tidskriften *Neo* (1/2011). Under rubriken "Du betalar miljöförstöringen" går de igenom en rad områden där statsmakten stimulerar skövling eller utsläpp.

Miljöpolitikens maktthavare ser inte bjälken i sina egna ögon. Det kan stå en småföretagare dyrt att bli sen med en blankett om (ofta obefintliga) miljöeffekter av sin verksamhet. En skogsägare kan få ett elände ifall hon råkar en rar ört i markerna. Samtidigt förbrukas miljoner och åter miljoner i ett jordbruksstöd, som fyller Östersjön med fosfor och kväve.

Jag är inte lika övertygad som Wetterstrand/Svensson om att undantag från beskattning alltid ska ses som en skadlig subvention. Ibland finns goda skäl att tro att såväl den samhällsekonomiska effekten som miljöeffekten skulle bli negativ för Sverige om vi lade samma pålagor på industrin som hushållen och vi fick utlandsflytt av produktionen som resultat. Men det är mycket vär-

Tonfisk på en parisisk fiskmarknad. 75 procent av världens fiskbestånd är utsatta för överfiskning, och det sker i hög grad på skattebetalarnas bekostnad.

FOTO: CHRISTOPHE ENA/AP

defullt att de synliggör problemet, och visst kan det ge olyckliga resultat när särskilt låga skatter riktas till vissa näringar.

Ett av de värsta exemplen är fisket. Åtminstone 90 procent av EU:s och 75 procent av världens bestånd är utsatta för överfiskning. Ändå fortsätter regeringar världen att låta skattebetalarna bli torsk: antingen genom att staten betalar ut subventioner eller erbjuder skattefrihet för bränsle.

Professor Rashid Sumaila vid University of British Columbia uppskattar att det samlade fiskeristödet i världen uppgår till cirka 30 miljarder dollar om året, och att ungefär hälften har ökad utfiskning som direkt följd. Samtidigt som världens maktthavare tävlar om att hålla grönast profil, lägger de 100 miljarder kronor om året på att göra månlandskap av havsbotten och idka rovdrift på skaldjur och fisk.

Fiskeristödet i EU användes

ofta till att bygga större och effektivare båtar, vilket ansågs vara nödvändigt då de kustnära vatten blivit utfiskade och inte gav tillräckligt lönsamma fångster. Tack vare energibeskattningsdirektivet slipper man också att betala skatt på sitt drivmedel och kan komma iväg en god bit och tömma vattnen även utanför fjärran kuster. Ibland sker detta legalt, efter att EU:s skattebetalare köpt fiskekort åt trålarna; ibland sker det mer "informellt". Och så småningom måste man iväg ännu längre, vilket blir ännu dyrare. Och då? Mycket riktigt. I flera EU-länder har näringen krävt direkta bränslesubventioner utöver skattefriheten.

Det blir en ond cirkel där subventioner idag skapar behov av ännu större subventioner i morgon, där det blir alltmer ont om fisk och där arter riskerar att utrotas helt. Det är tragiskt ur ett naturskyddsperspektiv, men det drabbar också lokalbefolkningar vars småbåtar inte kan matcha industrifiskets effektivitet. Detta är djupt problematiskt för den miljard människor som har fisk som sin huvudsakliga proteinkälla och det skapar destruktiva effekter i flera led. Från Västafrika rapporteras till exempel att människor tömmer skogarna på djur till mat när fisken sinar.

Subventionerna står för runt en femtedel av de samlade fångsternas marknadsvärde. Med tanke på de små marginalerna i branschen betyder det att en mycket stor del av utfiskningen aldrig hade ägt rum ifall inte staten hade klivit fram och öppnat plånboken. Marknadskrafterna ensamma hade varit för snåla.

Ekonomer och kommentatorer, inte minst i *The Economist*, pekar på enskilt ägda, försäljningsbara fångstkvoter som ett nyckelredskap i kampen för att få stopp på plundringen. Säkert behövs också ökad övervakning och större respekt för forskarvärldens rekommendationer. Men som även Wetterstrand/Svensson påpekar: inget är billigare än att sluta med subventionerna.

PJ Anders Linder är politisk chefredaktör i SvD.

pj.anders.linder@svd.se

➔ svd.se

Mer om subventionerna till fisket.

» svd.se/ledare

☉ Fem tips från tidskriftshyllan

Inte bara för SvD-skribenterna, som Roland Poirier Martinsson, Per Gudmundson och Paulina Neuding, kan vi rekommendera det senaste numret av liberala **Magasinet Neo**. Här attackeras såväl Julian Assange som Jimmie Åkesson från helt oväntade håll.

Tidskriften Axess söker i det nya numret efter en ny väg i debatten om svenskhet: en kosmopolitisk men ändå konservativ kultursyn. Särskilt Torbjörn Elensky artikel "Låt oss prata om det svenska", om Bela Bartók och folkmusiken, är briljant.

Elaka tungor har redan liknat den vid "en Salt för ateister" men det nya existentiella magasinet **Sans** sätter fingret mitt i många aktuella kontroverser. När religion åter seglat upp som aktör i världspolitiken är upplysningsdebatten oundgänglig.

Lite vid sidan om kulturmagasinet mittfåra hittar man **Voltaire**, en matig tidskrift som ges ut av elleverantören (!) Kraft&Kultur. Även här har Gud varit tema, i förra numret, och i det nya diskuteras men spel och dobbel. Oförutsägbart.

Politik och förvaltning i dess renaste form. Så kan man karaktärisera innehållet i veckotidningen **Dagens Samhälle**, som har nytt yttre och ny ledning. Förra chefredaktören för Veckans Affärer, Mats Edman, har gjort en pigg nyhetstidning.

